

Sundhedsstyrelsen
Islands Brygge 67
2300 København S

E-mail: dimensionering@sst.dk

Høringssvar vedr. dimensioneringsplan for speciallægeuddannelsesforløb 2026-2023

Danske Patienter takker for muligheden for at afgive høringssvar i forbindelse med Sundhedsstyrelsen arbejde med dimensioneringsplanen 2026-2030.

Danske Patienter har i forbindelse med høringen spurgt vores 25 medlemsforeninger om input.

De kommentarer, vi har fået retur, er diagnosespecifikke, og derfor har vi besluttet ikke at sammenskrive dem og i stedet vedlægge dem separat.

Nedenfor følger kommentarer fra:

- Diabetesforeningen
- Parkinsonforeningen.

Danske Patienter bakker som paraplyorganisation op om medlemsforeningernes input.

Med venlig hilsen

Morten Freil
Direktør

Dato:
2. december 2024

Danske Patienter
Kompagnistræde 22, 1. sal
1208 København K

Tlf.: 33 41 47 60

www.danskepatienter.dk

E-mail:
tr@dankepatienter.dk

Cvr-nr: 31812976

Side 1/7

Diabetesforeningens input til Danske Patienter vedrørende Sundhedsstyrelsens høring om behovet for speciallæger (2026-2030):

Side 2/7

Der ses desværre en sammenhæng mellem regioner med høj diabetesforekomst og længere ventetider til speciallæger. At adressere disse geografiske uligheder er afgørende for at sikre lige adgang til behandling.

1. Regionale forskelle i efterspørgslen på speciallæger

I Danmark lever 6,8 % af befolkningen med type 2-diabetes, og antallet er stigende. Samtidig er forekomsten ulige fordelt på tværs af landet og dermed betydeligt højere i nogen regioner end i andre. Ifølge data fra diabetestest.nu er andelen af borgere med type 2-diabetes i Region Nordjylland 7,5 %, i Region Sjælland 8 % og i Region Syddanmark 7,6 % – alle over landsgennemsnittet. Disse regioner står derfor over for et særligt stort behov for speciallæger som endokrinologer, kardiologer og nefrologer for at kunne håndtere de komplekse og stigende udfordringer med type 2-diabetes og dens følgesygdomme.

2. Faktorer, der påvirker behovet for speciallæger

Den aldrende befolkning, en stigende forekomst af type 2-diabetes skaber et voksende behov for speciallæger i fremtiden. Antallet af personer med type 2-diabetes i Danmark forventes at stige fra ca. 330.000 i dag til ca. 420.000 i 2030. Dette vil kræve øgede ressourcer inden for specialer som endokrinologi, kardiologi, neurologi, nefrologi og oftalmologi. Disse specialer spiller en central rolle i håndteringen af følgesygdomme som retinopati, hjerte-kar-sygdomme, nyresygdomme og lidelser i nervesystemet.

3. Vurdering af den nuværende balance mellem udbud og efterspørgsel

Det er afgørende at sikre en geografisk balanceret fordeling af speciallæger for at sikre lige god behandling af diabetes uanset hvor i landet man bor. Data fra "Mit Sygehusvalg" peger på betydelige forskelle i ventetider på behandling af diabetes og følgesygdomme, som bl.a. kan skyldes mangel på til speciallæger. Samtidig peger det på, at ventetiderne

ofte er længst i de regioner, hvor behovet for speciallæger er størst grundet højere forekomst af type 2-diabetes:

Side 3/7

- **Endokrinologi:** Ventetiden spænder fra 3 uger på Klinik for Diabetes og Hormonsygdomme i Silkeborg til 24 uger på Diabetes og Hormonsygdomme Ambulatorium på Regionshospital Nordjylland – en region med en forekomst af type 2-diabetes over landsgennemsnittet (7,5 %).
- **Kardiologi:** Ventetider varierer fra 1 uge på Hjertemedicinsk Afdeling, Bispebjerg og Frederiksberg Hospital, til 43 uger på Hjertesygdomme Ambulatorium, Sygehus Lillebælt i Region Syddanmark, hvor type 2-diabetes forekommer hos 7,6 % af befolkningen.
- **Neurologi:** Ventetider spænder fra 2 uger på Neurologisk Klinik, Rigshospitalet, til op mod 85 uger på Neurologisk Klinik, Regionshospitalet Gødstrup, og 51 uger på Neurologi – Overafdeling på Region Sjællands Sygehusvæsen i Slagelse. I Region Sjælland er forekomsten af type 2-diabetes 8 % – markant over landsgennemsnittet.

Erfaringer fra Diabetesforeningens rådgivning bekræfter, at patienter ofte oplever lange ventetider til speciallæger inden for neurologi, kardiologi og nefrologi. Denne ubalance mellem udbud og efterspørgsel forstærkes i regioner som Syddanmark, Sjælland og Nordjylland, hvor behovet for speciallæger allerede er højt grundet en stor andel af borgere med type 2-diabetes.

Anbefaling:

For at løse disse udfordringer er det nødvendigt at:

- Øge antallet af speciallæger i regioner med høj forekomst af type 2-diabetes og andre kroniske sygdomme.
- Forbedre kapaciteten i områder med lange ventetider for at udjævne geografiske forskelle
- Sikre lige adgang til behandling af høj kvalitet på tværs af landet, så ingen patienter oplever markante forskelle i ventetid afhængigt af deres bopæl.

Dette vil bidrage til et sundhedsvæsen, hvor alle patienter får rettidig og kvalificeret behandling uanset geografisk placering.

Parkinsonforeningens input til høringssvar vedrørende dimensionerings-plan for speciallægeuddannelsen 2026-2030 – Neurologi

Side 4/7

Spørgsmål 1: Hvordan opleves den nuværende balance mellem udbuddet og efterspørgslen på speciallæger?

Der er på nuværende tidspunkt mangel på neurologer, hvilket g r ud over diagnosticering og behandlingskvaliteten af mennesker med parkinson. Det er helt afgørende, at mennesker med parkinson kommer til to årlige konsultationer, fordi der er tale om en fremadskridende sygdom, hvor det er afgørende ikke at overse vigtige symptomer, behov for justering af medicin, bivirkninger til medicin samt vurdere rehabiliteringsbehov og behov for avanceret behandling.

I dag er det ikke muligt at følge udviklingen i behandlingskvaliteten. Som noget helt nyt er Dansk Parkinson Kvalitetsdatabase (DaPaK) blevet etableret 1. november 2024, s  fremover vil det være muligt at trække data, der kan gøre os klogere på kvaliteten af behandling, fx hvor mange patienter der kommer til to årlige konsultationer.

Spørgsmål 2: Er der særlige regionale forskelle i efterspørgslen og udbuddet, som den kommende dimensioneringsplan skal tage højde for?

Ventetider på de neurologiske afdelinger og antallet af privatpraktiserende neurologer er meget forskellig på tværs af landet. Særligt i Region Midtjylland og Region Nordjylland venter mennesker med parkinson lang tid på at blive diagnosticeret, og de kommer ikke til to anbefalede konsultationer  rligt. Derudover ses der mere end 1   års ventetid på at få avanceret behandling, hvilket er dybt problematisk, idet det kan have som konsekvens, at vigtige behandlingsmuligheder forpasses.

Et udtræk fra www.mitsygehusvalg.dk fra den 13. november 2024 viser, at der er fire hospitaler – alle i Region Hovedstaden – ud af 16 hospitaler, som kan tilbyde undersøgelse inden for fire uger.

Sygehus/klinik	Ventetid til undersøgelse (uger)
Rigshospitalet	2
Bornholms Hospital	3
Herlev og Gentofte Hospital	4
Bispebjerg og Frederiksberg Hospital	4
Sygehus Lillebælt (Kolding)	5
Friklinikken Region Syddanmark (Grindsted)	5

Region Sjællands Sygehusvæsen (Roskilde)	6
Hospitalet i Nordsjælland (Hillerød)	7
Hospitalsenhed Midt (Viborg)	10
Sygehus Sønderjylland (Aabenraa)	12
Odense Universitetshospital (Svendborg)	13
Grindsted Sygehus (Esbjerg)	18
Aalborg Universitetshospital	35
Region Sjællands Sygehusvæsen (Slagelse)	51
Aarhus Universitetshospital	59
Regionshospitalet Gødstrup	86

Parkinsonforeningen foretog i 2023 en medlemsundersøgelse, der viste, at mennesker med parkinson i Region Midtjylland og Region Nordjylland, der går til konsultation for deres parkinson på hospital, ikke kommer til to anbefalede årlige konsultationer. I Region Midtjylland kommer kun 36 procent til to årlige konsultationer, og i Region Nordjylland kommer kun 40 procent til to årlige konsultationer.¹

Cirka halvdelen af mennesker med parkinson bliver diagnosticeret² og går til løbende konsultationer hos de privatpraktiserende neurologer. Undersøgelsen fra 2023 viser, at langt de fleste mennesker med parkinson kommer til to årlige konsultationer hos privatpraktiserende neurolog (Ibid).

Et udtræk fra www.sundhed.dk fra den 13. november 2024 viser, at der er flest privatpraktiserende neurologer i Region Hovedstaden – dog er ventetiden her ikke kortest. Region Sjælland er den region med kortest ventetid til de privatpraktiserende neurologer. Helt tydeligt er det, at Region Nordjylland og Region Midtjylland har færrest neurologer per indbyggere og længst ventetid.

	Antal klinikker	Antal speciallæger	Gennemsnitlig ventetid pr. klinik i uger	Borgere pr. speciallæge
Region Hovedstaden	15	15	17,5	127.405
Region Sjælland	5	6	16,2	142.159

¹ Parkinsonpatienters oplevelse af at gå til neurolog (2023) Parkinsonforeningen

² Selvom diagnosticeringen foregår hos en privatpraktiserende neurolog, bliver den ofte forsinket af, at patienten skal have foretaget en strukturel CT eller MR skanning, som kun foregår på hospital

Region Syddanmark	9	9	20,78	135.889
Region Midtjylland	8	8	27,75	162.500
Region Nordjylland	2	2	25,5	295.000
Hele Danmark	39	40	21,5	172.591

Side 6/7

I en kommende dimensioneringsplan er det derfor vigtigt at tage højde for, at der kommer flere neurologer på de neurologiske afdelinger og privatpraktiserende neurologer særligt i Region Nordjylland og Region Midtjylland.

Spørgsmål 3: Vurderes udviklingen i efterspørgslen af speciallæger de kommende år at være større eller mindre end det forventede udbud, jævnfør hovedscenariet i de nye prognosefremskrivninger? Med hvilken begrundelse?

Parkinsonforeningen kan med glæde konstatere, at dimensioneringsplan for speciallægeuddannelsen 2026-2030 planlægger en massiv vækst i uddannelsen af speciallæger i neurologi.

Antallet af mennesker med parkinson forventes at stige fra mindst 12.000 patienter i dag til over 20.000 patienter i 2024.³ Parkinsonforeningen er ikke i stand til at beregne, om antallet af neurologer i 2045 stemmer overens med det antal patienter, der forventes at være på det tidspunkt. Udover mennesker med parkinson ved vi også, at der er vækst i antallet af mennesker med sclerose, epilepsi, blodprop og blødning i hjernen.

Derudover er det vigtigt at understrege, at det i gennemsnit tager cirka 10 år at uddanne en neurolog, og det er derfor klart, at der de kommende år stadig vil være mangel på neurologer, hvilket der er brug for at finde en løsning på.

Spørgsmål 4: Hvilke faktorer forventes at kunne få indflydelse på behovet for speciallæger?

Som nævnt vil antallet af mennesker med parkinson stige markant i de kommende år. Derudover forskes der meget inden for ny behandling til mennesker med parkinson, så nye behandlingsformer – fx stamceller og immunterapi – vil kunne få indflydelse på behovet for speciallæger inden for de næste 10-20 år.

³ Hvidbog om parkinson (2023) Parkinson-alliancen

Derudover er det værd at bemærke, at der allerede er kommet nye behandlingsformer for andre patientgrupper inden for neurologien, f.eks. patienter med blodpropper og sclerose.